

A halfogyasztás növelése a cél

Az idén szeptember végén, 28. és 1. között rendezte meg az Agrármarketing Centrum a 75. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítást (OMÉK). A magyar föld legjavát felvonultató rendezvényen a magyar halászság is méltóképpen mutatkozott be. Olyannyira, hogy szeptember 30-án egy egész napos konferencián – „Konferencia a hal-termékpálya megújulásáért – Lehetőségek és kihívások a hazai hal-termékpálya mentén a Halászsati Operatív Program tükrében” címmel – zsűfolt teremben hangzottak el előadások. A megnyitó beszédet dr. Bognár Lajos helyettes államtitkár, a HOP IH vezetője tartotta, így alkalmunk volt egy rövid interjú elkészítésére.

• A Vidékfejlesztési Minisztériumban – ha szabad ezt mondani – Ön az első számú halas szakember, hiszen Ön a felelős az ágazat hatósági irányításáért. Mennyiben jelentett ez új feladatkört?

– Sok oldalról teljesen új feladatokat jelentett, de az élelmiszer-biztonsági, állategészségügyi oldaláról viszont már ismerem a területet. Az ismereteimet illetően tehát egy kicsit vegyes a kép.

• Ön hogyan értékeli a halasok OMÉK megjelenését?

– Nagyon fontosnak tartom, hogy ismét megrendezte a minisztérium az OMÉK-ot. A halas stand is méltó módon készült el, nagyon jó termékeket, új halfajokat sikerült bemutatnunk, s ez a halászsati termékdíjak odaítélésében is megmutatkozott. A halászsati stand azért is hasznos, mert széles körben válik ismertté a magyar halászsati ágazat tevékenysége. Fontos ez azért is, mert azt szeretnénk, ha a magyar emberek minél több halat fogyasztanának. Sajnálatos ugyanis, hogy csak egyes vidékeken érjük el az uniós halfogyasztási szintet – például Baja környékén, vagy a Tisza vonalán, ahol 20–22 kilogramm halat is elfogyasztanak az emberek egy év alatt –, míg az országos átlag nem éri el a fejenkénti 4 kilogrammot.

• A konferencián a HOP eredményeiről is szó volt. Milyen eredményekről számolhatunk be eddig?

Bognár Lajos: a halas stand is méltó módon készült el

– A HOP eddigi eredményei is azt mutatják, hogy – bár egy kis termékpályáról beszélünk, de – igen eredményes az ágazat. A halászsati az egyedüli ágazata a mezőgazdaságnak, ahol nem csökkent a termelés, nem szűkültek a termelési kapacitások, és szinten tartotta magát. A tőgazdaságok privatizációja sikeresen zajlott, mert szakemberekhez kerültek a tulajdonjogok. A sikeres talpon maradást segítette, hogy olyan stratégiai célokat tűzött ki a minisztérium, amely lehetővé tette ezt a fenn-

Tartalom:

A Magyarországon telepített vizák elérték a Fekete-tengert	2
A halászsati sikeresen mutatkozott be	3
OMÉK-díjak	3
Elnökségi ülés, tagi fórum	4
Nekrológ	6

tartható fejlődést. A HOP esetében, az eddigi számok azt mutatják, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások 90 százalékában részesültek az uniós támogatásokból. Ezzel pedig vidéki munkahelyek létesültek, és olyan innovatív fejlesztések, beruházások valósultak meg, amelyekkel hosszú távon alapozták meg a jövőt. Ezek a cégek stabil piaci szereplőkké váltak. Azt is látni kell, hogy az Európai Unión belül az édesvízi haltermelésnek egyre nagyobb a szerepe. Magyarország nagyon jó erőforrásokkal rendelkezik ahhoz, hogy ebben a versenyben eredményesen vegyen részt. A cél az, hogy a hazai halfogyasztás növelése mellett a külpiacunkat is növelni tudjuk, ehhez pedig a HOP biztosít megfelelő fejlesztési hátteret.

• A HOP – legalább is a nagy egészhez képest – kis összeg, tizenhárommilliárd forint. Elegendő-e ez a pénz?

– Való igaz, viszonyítás kérdése, hogy kevés-e vagy sok a pénz. Ha az 1350 milliárd forintos EMVA-kerethez viszonyítunk, akkor alig egy százalék, de azt gondolom, hogy az ágazat arányaihoz képest ez a pénz nagyon is jól, hasznosan használható fel. A most indult beruházási pályázatnál azt tapasztaltuk, hogy a rendelkezésre álló keretösszeget meghaladó igények érkeztek be, tehát ki tudjuk használni az uniós támogatásokat.

• Megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a 2013 utáni uniós halászsati politika reformja a hazai haltermelést is érzékenyen érinti.

– Azon dolgozunk, hogy a Közös Halászsati Politika reformjában az édesvízi hal-

(Folytatás a 2. oldalon)

A halfogyasztás növelése a cél

(Folytatás az 1. oldalról)

termelés prioritásként jelenjen meg. Az Európai Bizottság szakértői nyitottak erre, mivel ők is látják, hogy az édesvízi haltermelésben adott az a potenciál, amellyel javíthatjuk az unió belső hallátásának a színvonalát. A minisztérium stratégiáját is úgy alakítjuk, hogy alkalmazkodjunk ehhez a változashoz, mert így a növekedésből is megfelelő mértékben részesülhetünk.

• **Szakmai szempontból azonban látok problémát, s ez a pontytermelés túlsúlya. Az EU-n belül viszont nincsenek jó vélemények a pontyról, s azt vizionálják, hogy a pontytermelésnek hosszabb távon befellegzett.**

– Azt gondolom, hogy a pontytermelésnek is meg van a helye a rendszerünkben. Ott is változik a technológia, a takarmányozás, az energiafelhasználás, és biztos vagyok benne – éppen a túlsúlya miatt –, hogy továbbra is szükség van a pontytermelésre. Már csak azért is, mert mi, magyarok ezt szeretjük, ehhez szoktunk hozzá, bár egyre nagyobb az igény a feldolgozott termék iránt. Ugyanakkor azt is látjuk a pályázatokból, hogy egyre többen fognak bele új halfajok termelésébe, intenzív tartástechnológiai fejlesztéseket hajtanak végre. Az arányok tehát javulnak, ha az új termékekkel növelni tudjuk a piaci részesedésünket.

• **Kétségtelen, hogy a termelési paletta egyre színesebb, de a ponty tradicio-**

nális termékünk, és ez – remélem – így is marad.

– Én sem temetném a pontytermelést, de egy ágazat fenntartható fejlődését nem lehet egy elemre építeni. Ezért hangsúlyoztam, hogy az új, intenzív fajok termelése kiegészíti a jelenlegi piaci palettát. Éppen ezért a tógazdasági technológia fejlesztéséről sem szabad lemondanunk, mert a halfogyasztás növelése csakis a két technológia – intenzív, tógazdasági – párhuzamos fejlesztésével valósulhat meg.

• **Hogyan lehetne a hazai halfogyasztást tovább növelni?**

– A marketingtevékenységet folytatni kell. A HOP 3. tengelyében a marketingtevékenység és a tudástranszfer fejlesztésére fordítunk nagy figyelmet. Fontos, hogy idehaza a fogyasztók megismerjék az újabb és újabb termékeket, mert ma még csak a ponty közismert. Meg kell kedveltetnünk a többi halterméket is, mint például az afrikai harcsát (nevével ellentétben magyar termékről van szó), amely az utóbbi tíz év sikertörténetének is mondható.

• **Jól tudjuk, hogy a marketingtevékenységhez sok pénz szükséges. Van-e elegendő pénz?**

– Csak abból gazdálkodhatunk, ami a rendelkezésünkre áll. A marketingtevékenység mellett azt is vizsgálunk kell, hogy a környezetgazdálkodási program hogyan folytatódjék. Meg kell találnunk az egyensúlyt annak érdekében, hogy a stratégiai célok megvalósulhassanak, amelyeket a Nemzeti Halászati Stratégia is tartalmaz. A mostani pénzügyi ciklusban – ha csak csökkent mértékben is, de – elindítjuk a halászati környezetgazdálkodási programot.

• **Hadd kérdezzem még egy kényes, a magyar halászság számára az egyik legfontosabb problémáról, a vízhasználati díjakról. Tud-e a minisztérium segíteni abban, hogy a meglévő anomáliákat jogszabályi szinten rendezzék?**

– A vízhasználati díjakról folyamatos az egyeztetés a hatósági szervek között. A vízügyi szabályokat, a finanszírozás kérdését egyértelműen az élethez kell igazítani. Csak olyan szolgáltatásért szabad díjat szedni, amely valóságos. Azt gondolom, hogy jó esélyünk van a megállapodásra, s ekkor csökkenthetők a járulékos költségek is ezen a területen.

• **Végezetül, hatósági oldalról hogyan látja az érdekképviselettel való együttműködést?**

– Nagyon fontosnak tartom, hogy széleskörű társadalmi párbeszéd, vita zajlik az ágazatban, és nagyon jó, hasznos információkat kapunk a szövetségektől. Ezt az állapotot szeretnénk fenntartani.

– Hajtun György –

A Magyarországon telepített vizák elérték a Fekete-tengert

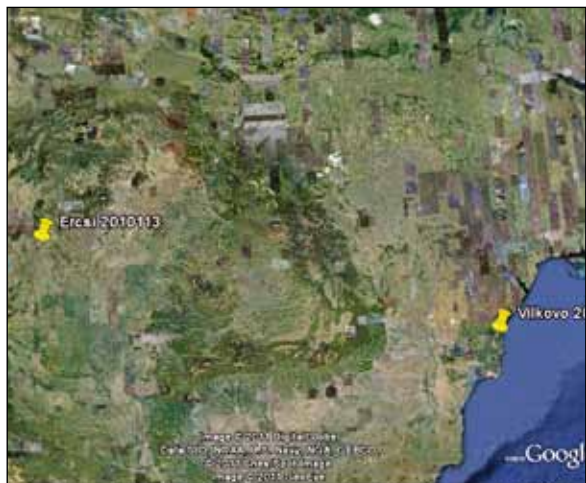
„Aki megment egy életet, egy egész világot ment meg. Mi pedig a mai napon egy egész fajt készülünk megmenteni” – mondta Fazekas Sándor a telepítés napján.

A Magyarországon telepített MTA BLKI No10998 jelű víza elérte a Duna-deltát. Ezzel a telepítés kezdeményezői elérték céljukat: bebizonyították, hogy a Duna felső szakaszáról, valamikori szaporodási helyükről a halak eljutnak tengeri élőhelyükig. Az ukrán Duna Bioszféra-rezervátum munkatársainak tájékoztatása alapján ukrán halászok a Duna Kilia ágában, 18 km-re a Fekete-tengertől 2011 szeptemberében Magyarországon jelölt vizát fogták. Az 50 cm hosszú hal Vilkovóig 1580 km-t tett meg, áthaladva a Vaskapu I. és Vaskapu II. vízerő-

műrendszeren. Az ukrán halászok a jelölt halat visszaengedték a Dunába.

A haltelepítésre az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság koordinálása mellett, 2010 október-november hónapjaiban került sor Győr térségében a Szigetközben, Budapesten a Vizaforogónál és Ercsinél. A víztelepítés kezdeményezői és támogatói a Rideg & Rideg Fish Farm Kft. (Homokmégy), az „Előre” Halászati Termelő Szövetkezet (Győr), a Közép-dunai Hal Kft. (Ercsi), és a Hallépcső Bt. (Győr) voltak, míg a halak jelölését a Balatoni Halászati Zrt. munkatársa végezte. A sikerhez hozzájárultak a szerb, ukrán halászok, az ukrán Duna Bioszféra-rezervátum, a román Duna-delta Intézet és a Belgrádi Egyetem Biológiai Tanszék munkatársai, akik külön köszönet illet.

A kezdeményezők tovább kívánják folytatni a tokfélék megmentésére irányuló tevékenységüket: terveik között szerepel az állományerősítő telepítések megkezdése, az élőhelyek védelme és a hajószilipek halzsilipként történő használatának vizsgálata. Az újabb célkitűzések azonban már szélesebb körű összefogást igényelnek, mivel a Duna jelképének tekinthető víza megmentése Magyarország és a Duna menti országok közös feladata.

A halászat sikeresen mutatkozott be

A magyar halászat ismét sikeresen mutatkozott be az OMÉK nagyközönségének. Szinte minden látogató megtekintette az akváriumokban elhelyezett, idehaza intenzív termelésbe vont, nem őshonos halfajokat. A szakma szeptember 30-án tartott konferenciáján elhangzott előadásokból kiderült, hogy a magyar haltermelési szektor volt az egyetlen az agrárgazdaságban, amely a rendszerváltás idején sem vált veszteségesé, és meg tudta őrizni értékeit.

Németh István, a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének elnöke elmondta, hogy a kiállítás az ágazat legnagyobb problémájáról, a marketing-tevékenységről szól, ami a fogyasztás növelésének alappillére. Az alacsony hazai halfogyasztás oka ugyanis a fogyasztóközönség ismereteinek a hiányára is visszavezethető, hiszen nem ismerik a halhús fogyasztásának életteni előnyeit. Ma már a szálkától való félelem is alapvetően, mivel olyan termékeket mutatnak be a halas cégek, amelyeket szálkátlanítottak, így még az óvodás gyermekek is nyugodtan fogyaszthatják. A halételeket már egész fiatal korban kell megszerettetni, mert akkor életre szóló az elkötelezettség.

Az elnök hangsúlyozta, hogy az OMÉK nem a halfajok, a cégek versenyzéséről szól, hanem az új kihívásokról, amelyek a 21. század összeurópai élelmiszerpiacára jellemzőek. A szövetség célja a piac szélesítése és a fogyasztás elősegítése, ezért azt szeretnék, hogy a halat mint alapvető, egészséges élelmiszert – a sertés- és csirketermékekhez hasonlóan – alacsonyabb, de 27 százaléknál mindenképpen kisebb áfa terhelje. Az OMÉK egyébként a két szövetség, a MAHAL és a MASZ sikere, s egyre inkább a jó együttműködés a legfontosabb szempont. Így vállvetve küzd mindkét szövetség azért, hogy a magyar halászság gazdálkodási problémái megoldódjanak. Ma már minden fontosabb kérdésben közösen jelenik meg a két érdekképviselet, ezzel is jelezve, hogy a tavalyi nehézségek megoldódtak, a feszültségek feloldódtak. A két érdekképviselet működési területei jól elkülönültek, kikristályosodtak a tevékenységi körök, így az ellenérdekeltségek – mondhatni – megszűntek.

Ami az őszi „betakarítást” illeti, Németh István elmondta, hogy a meleg őszt jót tett a halak növekedésének, jók a terméskilátások, azonban a magas takarmányárak néhány gazdaságban gyakoribb etetésre ösztönözték a gazdálkodókat. Az elnök bízik abban, hogy a 2011-es esztendő mennyiségben több halat eredményez,

Lévai Ferenc, a halas stand rendezője

igaz, a termelési költségek nőttek. De ezt a magasabb költséget a fogyasztókkal is el kell fogadtatni, így a tavalyi árszintnél magasabb árakat kell elérni. Ugyanakkor az uniós tagországok közül Románia, Lengyelország lehetőséget kínál a magyar termékek elhelyezésére.

Lévai Ferenc, az Aranyponty Zrt. elnöke, vezérigazgatója a két szövetség megbízásából építette fel a halasok standját az OMÉK A pavilonjában. A stand nagy sikert aratott, a látóvalók mágnesként vonzották a látogatókat, kicsiket-nagyokat egyaránt. Ökoturizmus, horgásztatás, természetvédelem, tógazdálkodás, intenzív haltermelés, K+F+I-tevékenység, mind helyet kapott a standon. „Mindent felvonultattunk, amit az ágazat képvisel” – hangsúlyozta Lévai Ferenc. Az elmúlt három évtizedben jelentős mértékben átalakult az ágazat, s elmondható, hogy az akadályokat a halászat küzdte le a legeredményesebben az állattenyésztési ágazatok közül. A magyar halászat lépést tartott a világ fejlődésével, amit a standon is nyomonkövethetnek

az érdeklődők, jelentette ki a vezérigazgató.

Ma már a haltermelés több, mint egy gazdasági tevékenység. A tógazdasági termelés nem arról szól, hogy megtermeljük a halat és eladjuk a piacon. Magunkat is el kell adnunk, azokat a szolgáltatásokat, amit egy vizes környezet nyújt. Ez a környezet Európa-szerte felértékelődött, hiszen sokan családi programokkal kötik egybe horgászati szenvedélyüket. Ehhez pedig egy horgászcentrumban találják meg a lehetőségeket, ahol halat is foghatnak és a család is kikapcsolódhat, ugyanakkor a gasztronómiai élvezetek sem maradnak el.

Az OMÉK-on látható kiállítás is arról szól, hogy az ágazat váltott, és nyitott az újdonságok felé. Nem a pontyot és a harcsát „versenyzettették”, hanem azokat az új halfajokat mutatták be, amelyek a holnap, a holnapután fontos halai lehetnek. A ponty, a kárász, a csuka, a harcsa mellett ott volt a tilápia, amely Ázsia fő halfaja, a csikós sügér, a lapátorrú tok, a viza, és még sorolhatnánk. Az ágazat tehát felvette a kesztyűt, és az új kihívásokra keresi a jó válaszokat. A HÓP nagy segítséget adott mindehhez, mert nemcsak pénz jutott az ágazatba, hanem új gondolkodást is kiváltott. „S ez a jövő” – jelentette ki a vezérigazgató.

H. Gy.

OMÉK-díjak

A halászati kiállítás **Tenyésztési Nagydíját**

a Szarvas Fish Kft., kapta az afrikai harcsa tenyésztésében és termelésében elért kiváló eredményeiért.

További állattenyésztési OMÉK 1. díjat kapott:

Tógazda Zrt., a stülötenyésztésben végzett kimagasló munkáért;

Győri „Előre” Htsz., a toktenyésztési rendszer kifejlesztéséért;

Jászkiséri Halas Kft., a barramundi tenyésztésért.

A Halászati Késztermék Díj győztese
a Hoitsy és Rieger Kft. „Lillafüredi füstölt pisztráng”-ja volt.

A Biogazdálkodási Díj győztese
a Hortobágyi Halgazdaság Zrt.: védőgázás csomagolású irdalt amur filé terméke.

Közönségdíjak

I. Puru Kft.

II. Hoitsy és Rieger Kft., Jászkiséri Halas Kft.

III. Győri Előre Htsz.

Különdíj: Körösi Halász Szövetkezet

Elnökségi ülés, tagi fórum

Az október 7-én megrendezett elnökségi ülésen döntöttek arról, hogy október 19-én tagi fórumot tartanak. Dr. Németh István, a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének (MAHAL) elnöke, elfogadva dr. Orosz Sándor igazgató javaslatát, a tagi fórum, vagyis a hagyományos dinnyési agronómusi értekezlet résztvevőit egy perces néma főhajtásra kérte a közelmúltban elhunyt Prof. Dr. Woynarovich Elek és Selmeczy Tibor tiszteletére, emlékére. (A nekrológok lapunk 6–7. oldalán olvashatók.)

A Dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaság tanácstermében október 7-én tartott elnökségi ülésen három napirendi pontot tárgyaltak meg. Tájékoztató hangzott el a legutóbbi elnökségi ülés óta eltelt időszak fontosabb eseményeiről és intézkedéseiről dr. Németh István elnök és dr. Orosz Sándor igazgató előadásában. Az elmúlt időszak sem telt télenül. Ahogy a Halászati Lapok hasábjain is beszámoltunk róla, az elmúlt hónapokban három sikeres rendezvényen jutott túl a szövetség. Sikeres szakmai utakon vettek részt a szövetség tagjai – Szerbia és Várna, Duna-delta –, s a 37. Országos Halfőző Verseny – igaz, kevesebb volt a látogató, mint ahogy azzal számoltunk – tovább népszerűsítette a jobbnál jobb halételeket. Tegyük hozzá – s ez a tudósításunkból kimaradt – hogy a támogatóknak is sokat köszönhetünk, így a Takarékbank mellett a Szarvasfish Kft. csapatának, amelyet Müller Tibor vezetett, és Csémi Lászlónak, akik kiváló kóstolókkal, halételekkel látták el a vendégeket.

Ugyancsak fontosak, a magyar halászoknak örök problémaként meglévő téma a vízgyűvekkel kapcsolatos tárgyalások. A vízügyi munkacsoport munkájáról Horváth Ferenc, az elnökség tagja számolt be (a HL következő számában részletesen is tájékoztatjuk olvasóinkat a tárgyalások eredményeiről). A 75. OMÉK pedig nagy sikert, népszerűséget hozott a magyar halászoknak, a halászati standot szinte mind a száz ezer látogató megleltette. A HOP 2. tengelyében kiírt pályázat miatt hatan kívántak belépni a szövetségbe. Közülük ötöt felvettek a tagok sorába, így 80-ra nőtt taglétszám. Októberi eseményként kell megemlíteni még az MTA halászati tudományos konferenciáját (ez október 25-én zajlott). Dr. Orosz Sándor részletesen ismertette, hogy hol tart a szövetség új stratégiájának megvalósítása, a székház eladása, a kft. megalakítása.

Folytatódik az akc

Önálló napirendi pont keretében tárgyaltak az utolsó negyedév rendezvényeiről, köztük a közgyűlés összehívásával kapcsolatos kérdések eldöntéséről. Ennek kereté-

Dr. Orosz Sándor igazgató

ben Németh István tájékoztatta az elnökséget arról, hogy információi szerint a halászati környezetgazdálkodási program (a korábbi akc) 2012-ben indul. A programhoz a forrást a HOP 3. tengelyéből biztosítják (két évre szólon 26–26 ezer forint/hektár támogatásra számíthatnak a program résztvevői, ugyanakkor öt évre kell aláírni a szerződést), mivel a 2. tengelyből, amely a fejlesztéseket finanszírozza, nem kívántak erre a célra összegeket elvonni. Ez azért jelenthet problémát, mert elsősorban a tőkeerős szereplők vehetik igénybe a támogatásokat, s a kis tógazdaságok nem tudják (gyakran önerő híján) a saját fejlesztéseiket megvalósítani. Az OMÉK-on mód nyílt egy hosszabb megbeszélésre V. Németh Zsolt államtitkárral, akitől azt kérte az elnök, hogy a hal áfáját ne emeljék 27 százalékra, hanem sorolják az alacsony áfa-tartalmú húskategóriához. De miután ilyen nem lesz, ezért a hal áfája is 27 százalékra nő 2012. január elsejétől.

Csoma Gábor elnökhelyettes az országos horgászjegy kiadásának helyzetét ismertette. Szilágyi István javaslatára döntött úgy az elnökség, hogy a Balatoni Nonprofit Kft. mindenkori vezetőjét állandó meghívottként látják vendégül az üléseken. Döntött az elnökség az agronómusi értekezlet megtartásáról (október 19), és arról, hogy egy új munkatársat kell felvenni a szövetség-

gi apparátusba. Farkas György felvetését is elfogadták: az elnökség tagjai – évente legálább három alkalmat megnevezve – látogassák meg a tagság egy-egy tógazdaságát. Dicséret hangzott el a Halászati Lapokat illetően a korrekt tájékoztatásért.

A tagi fórum témái

A tagi fórumnak ezúttal új helyszíne volt: Gárdonyban nem a korábban megszokott

Vajai László főosztályvezető

Csutorás étteremben, hanem a Nádas étteremben találkoztak a meghívottak, akik közül mintegy 30 tag és 20 vendég – zömmel a tagjainkkal kapcsolatban álló halászati felügyelők – jelent meg. Ahogy már a bevezetőben is említettük, egy perces néma főhajtással adóztak a jelenlévők az elhunytaknak. Prof. Dr. Woynarovich Elek és Selmeczy Tibor halála nagy vesztesége a magyar halásztársadalomnak. Vajai László főosztályvezető (VM Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztály) – előadása címe: „A magyar halászat helyzete” – nehéz szívvel kezdte mondanóját, mivel Selmeczy Tibor halála régi emlékeket idézett. A főosztályvezető 1980–1990 között a természetvédelemben dolgozott Fejér megyében, így a dinnyési tógazdasággal, pontosabban az akkori vezetőjével, Selmeczy Tiborral szoros munkakapcsolat jött létre. „Korrekt, példaértékű együttműködés volt természetvédők és halászok között” – hangsúlyozta Vajai László.

Egyébként ma sem ártana a jó együttműködés, jelentette ki a főosztályvezető, de a természetvédők igen sok tilalomfát állítottak fel a tógazdák előtt is, amik sok esetben indokolatlanok. A természetvédők elfelejtették a polgárbarát gondolkodást, megváltoztak a társadalmi szerepek. Mint ha manapság oldódna ez a természetvédelmi szigor, időnként túlkapás, ám ez nem a természetvédők érdeme, hanem az

Európai Unióé, ahol ugyancsak szigorúak a környezeti előírások.

Ami a Halászati Operatív Programot illeti, Vajai László úgy vélte, hogy jelentősen hozzájárult, és hozzájárul a jövőben is a magyar halászat a hal termékpálya fejlesztéséhez, fejlődéséhez. A magyar halászok érték az idők szavát, jó válaszokat adnak a kor kihívásaira, új technológiák terjednek el, s a pontytenyésztés technológiája is fejlődik. De szükség is van erre, mivel az Európai Unió halászati politikájának reformja szerint az édesvízi haltermelés fejlesztése nagyobb szerepet kap az EU életében.

Novemberre reformtervezet

Nemrégiben járt a minisztériumban az Európai Bizottság halászati delegációja, s a velük folytatott tárgyaláson is sikerült ismertetni a magyar álláspontot a halászati politika reformját illetően. Magyar nemzeti érdek, hogy a reform során hangsúlyosabb szerep jusson az akvakultúrának, s erre leginkább az új alap „Intelligens és környezetbarát akvakultúra” tengelye kínál lehetőséget. A magyar nemzeti álláspont a fenntarthatóságot, a környezetkímélő technológiákat, az élelmiszer-biztonságot, illetve a szociális és társadalmi igényeket figyelembe véve határozza meg az új közösségi finanszírozásnál a halászati és akvakultúra szektorhoz kapcsolódó prioritásokat, célokat.

A főosztályvezető hangsúlyozta, hogy az új pénzügyi eszközön belül a magasabb előirányzat megállapítását szorgalmazó álláspontot képviselik. A pénzügyi elosztás során kisebb súllyal szerepeljen a tengeri halászat, és kapjon nagyobb szerepet a haltermelés fejlesztése. A tengerrel nem rendelkező országok édesvízi akvakultúrájának

fejlesztésére irányuló törekvéseket támogatja a magyar kormány. Az édesvízi akvakultúra termékek előállításának és terjesztése, illetve a környezetbarát termelési módszerek promóciója ugyancsak elrendő célként fogalmazódik meg. A halastavak nem termelő funkciójának, egyúttal az akvakultúrától függő ökoszisztémák kezelésének nagyobb támogatása, alapvető fontosságú a biodiverzitás fenntartása, az árvízvédelem, a diverzifikáció és a turizmusfejlesztés érdekében. Az alkalmazott kutatások nagyobb támogatást érdemelnek, beleértve az új termékek, új technológiák tesztelését is, mégpedig a piaci versenyképesség elősegítése és megőrzése érdekében.

Gábor János osztályvezető (VM Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztály) két témakörben szólt a jelenlévőkhöz. Az egyik: „A HOP végrehajtásának tapasztalatai; a halastavi környezetgazdálkodási program indításának kérdései”. A másik: „A Közös Halászati Politika reformjának előkészítése; a magyar álláspont legfontosabb hangsúlyai”. Gábor János elmondta, hogy – miután a tengerrel nem rendelkező országoknak is ki kell alakítaniuk a tengerrel kapcsolatos álláspontjukat – a magyar kormány a fenntartható tengeri halászatot támogatja. Ez azt jelenti, hogy a tengerek túlhalaszatát meg kell állítani. Az EU 27 tagállamának halfogása 1998–2009 között kétmillió tonnával csökkent, ezért is fontos az akvakultúra fejlesztése, az édesvízi haltermelés növelése. Folyik a Közös Halászati Politika reformja, amelyben a 27 tagállamnak kell közösen megegyeznie. Novemberre elkészül a reformjavaslat, amelyben az is szerepel, hogy az EU integrált tengerpolitikát kíván kialakítani, és az EB létrehoz egy Akvakultúra Tanácsadó Tes-

tületet, amelyben várhatóan a magyarok is helyet kaphatnak. A halászati pénzügyi alap elnevezése is megváltozik: Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) lesz a jövőben, amelynek négy tengelyében oszlik meg a pénz. Az 1. tengely: Intelligens és környezetbarát halászat, a 2. tengely: Intelligens és környezetbarát akvakultúra, 3. tengely: Fenntartható és inkluzív területfejlesztés, míg a 4. tengely: Integrált tengerpolitika.

Tagi börze

A HOP 2. és 3. tengelyének jelenlegi állásáról szólva az osztályvezető elmondta, hogy a Halastavi Környezetgazdálkodási Program még az idén elindul, s a 3. tengelyből biztosítják a pénzügyi forrásokat. A programban részt vevőknek már 2012. első negyedévében fizetnek, s idén november 15. – december 15. között kell a kérelmeket beadni. Jövő év szeptemberében ismét megnyitják a jelentkezési lehetőséget, s aki az idén lemaradt, jövőre csatlakozhat a programhoz. Jelenleg azonban kétévi támogatásra van elengedő pénz (26 ezer forint/ha/év), de öt évre kell vállalni a feltételeket. A HOP 3. tengelyének a programját az Irányító Hatóság a saját hatáskörébe vonná.

Az előadások elhangzása után a résztvevők sorolták azokat az anomáliákat, amelyek a HKP vállalásával kialakulnak. Vajai László azt kérte a szövetség vezetőitől, hogy írásban is rögzítsék és küldjék meg a főosztálynak a problémákat, s azt ígérte, hogy a megfelelő hatóságoknál a halászok érdekeit képviselik ezekben a témakörökben.

A tagi piaci tapasztalatok és halbörze napirendi pontot Németh István elnök moderálta, aki elmondta, hogy a VKJ visszaállítására van törekvés. Ez azonban tönkre tenné a magyar haltermelést, hiszen az újabb költségterhekbe már így is belerokkan az ágazat. Az elnök ezúton is kérte a főosztály támogató segítségét. Az őszi halárrakkal kapcsolatban elhangzott, hogy jelenleg egy kis piaci zavar figyelhető meg, mert sok a kétnyaras ponty a kínálatban. Ennek gazdasági okai vannak: visszafogottabb az idén a kereslet (csökkent a vásárlóerő), s a jelenleg is magas, 25 százalékos áfa januártól 27 százalékra nő. A kistermelőknél viszont nagy az eladási kényszer, ezért is folyik 420–550 forint között a ponty értékesítése. Akinek van telelője és elegendő tőkéje, az most ne adjon el halat, mert várhatóan lesz árnövekedés, ha a piac megnyugszik, mondta az elnök. A ragadozó halaknál korlátlan a piac (külpiacon is nagy az érdeklődés), a busa 180–220 forint között, az amur 480–520 forint között kapható. A tenyészhal és az ivadék mennyiségéről még nincs pontos információ. A jelenlévők közül többen felajánlottak eladandó halat, és vételi szándék is mutatkozott.

H. Gy.

Kitüntetés

Tarpataki Tamás a Magyar Köztársaság állandó EU-képviselőjének mezőgazdasági szakdiplomataja Magyarország soros EU-elnöksége idején a külső és belső halászati munkacsoport vezetője volt. Ennek során végzett magas színvonalú munkájáért és az édesvízi halászat és akvakultúra elismertségének növelése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréséül Schmitt Pál, a Magyar Köztársaság elnöke – Fazekas Sándor miniszter javaslata alapján –, a Magyar Köztársasági Arany Erdemkereszt kitüntetést adományozta.

A kitüntetést október 24-én, a Sándor-palotában vette át Tarpataki Tamás, akinek ez úton is gratulálunk, és további eredményes munkát kívánunk!

Woynarovich Elek

(1915. november 14. – 2011. október 2.)

A magyar és a nemzetközi halászat egyik kiemelkedő egyénisége, Dr. Woynarovich Elek 2011. október 2-án, 96 éves korában elhunyt.

A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem természetrajz-kémia szakán szerzett abszolutóriumot 1937-ben. Egy évre rá *summa cum laude* eredménnyel védte meg doktori disszertációját, melyet a limnológiai tanulmányok tárgykörében írt meg. A kor szellemének megfelelően a magyaron kívül görög, latin és német műveltséget szerzett.

1938. január 1-én a Földművelésügyi Minisztérium Kísérletügyi Osztálya, Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézetében lett ideiglenes gyakornok, majd adjunktus és főadjunktus.

1946-tól az újrászervezett Halélettani Intézetben tudományos kutatói állást töltött be. A Tudományos Minősítő Bizottság 1953-ban addigi tudományos munkássága alapján a tudományok doktora fokozatot ítélte oda számára.

1956. május 1-jén az MTA Tihanyi Biológiai Intézet igazgatójának nevezték ki, amely beosztást 1961. augusztus 31-ig töltötte be.

1961. szeptember 1-jétől a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Állattani Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Itt 1963-66 között a tudományos rektor-helyettesi posztot is betöltötte. Ebben az időben az önálló egyetemi hidrobiológus oktatást indította be Debrecenben.

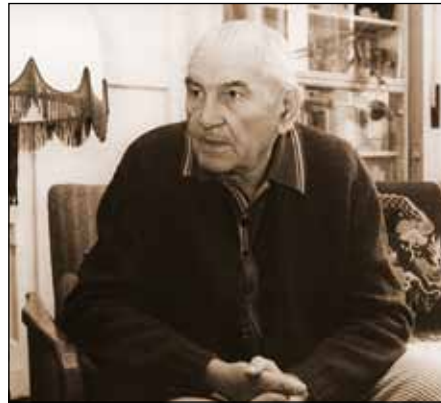
1968. február 25-től az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Szervezetének (FAO) halászati szakértőjeként hat évig Nepálban, majd három és fél évig Venezuelában dolgozott.

1977. szeptemberétől 1980-ig tudományos tanácsadó volt a szarvasi Haltenyésztési Kutatóintézetben.

Ebben az időszakban FAO-szakértőként Madagaszkáron, Iránban, Malajziában, Thaiföldön, a Fülöp-szigeteken, Tanzániában, a Közép-afrikai Köztársaságban és Zambiában dolgozott, de szakértője volt az AGROINVEST-nek is, többek között Görögországban, Irakban, Egyiptomban és Nigériában.

1980-ban javaslatára a braziliai CODEVASF megbízta az AGROINVEST-et, hogy dolgozza ki és valósítsa meg nagy-szabású kacsatenyésztéssel integrált haltenyésztési programját Brazília szárazság sújtotta szegényebb régióiban. A szakmai előkészítésen kívül a program megvalósításában vezető szakértőként vett részt 1983-89 között.

1990 és 2005 között különböző külföldi

szervezetek felkérésére szakértői megbízásokat teljesít Peruban, Bolíviában és Brazíliában.

Dr. Woynarovich Elek szakmai pályája, a háború éveit leszámítva, töretlen volt. Hozzáértéssel és lelkesedéssel dolgozott. Még a kilencvenes éveinek az elején is aktívan és érdeklődéssel figyelte a szakma alakulását, és véleményével és szaktanácsadásával segítette az őt megkereső kutatókat és termelőket. Hogy munkáját eredményesen tudja végezni, felnőtt fejjel megtanult angolul. Közel 60 éves volt, amikor a spanyol nyelvet, és közel 70, amikor a portugált megtanulta.

Az 1930-as évek közepétől, már egyetemi diákként, nemzetközileg is elismert professzorai mellett hidrobiológiával, halászattal és haltenyésztéssel kezdett foglalkozni. Ágazatunkat még abból az időből ismerte, amikor általa nagyra becsült és szeretett professzora és első főnöke Dr. Maucha Rézso és kortársai bevezették az „okszerű tógazdasági termelés” fogalmát, megteremtve a mai, modern tógazdasági haltenyésztés alapjait. Ő maga is ehhez az iskolához tartozott, ahol a tudomány a gyakorlatot szolgálta, és a gyakorlat mutatta meg a kutatás további szükségességét és irányát.

A háború után, az '50-es évek elejétől a '80-as évekig halászok és haltenyésztők elhivatott generációi tanultak és lettek szakavatott művelői a hivatásuknak. Az ő felsőfokú oktatásukban meghatározó szerepet vállalt, nem csak egyetemi professzorként, de 1946-58 között a budapesti, később gödöllői Agrártudományi Egyetemen a haltenyésztést tanította meghívott előadóként, majd címzetes professzorként. 1950-53 között az Eötvös Loránd Tudományegyetemen hidrobiológiát tanított. Az '50-es és '60-as években írt egyetemi jegyzetei és szakkönyvei évtizedekig irányadóak maradtak a szakemberek számára.

Oktatói munkáját nyugdíjasként sem

adta fel. Meghívott előadóként vett részt iskolát teremtő tanítványainak hidrobiológiai és halászati szakembereket képző oktatási programjaiban a Debreceni és a Szent István Egyetemeken.

Az '50-es és '80-as évek közötti négy évtizedre tehető számos korszakalkotó, nemzetközileg elismert halszaporítási és haltermelési módszer kidolgozása és gyakorlati bevezetése is, amikor a magyar halas társadalom jeles képviselői, kutatók és gyakorlati szakemberek együtt, vagy egymás eredményeire építve kidolgozták a tógazdasági haltermelés összes meghatározó elemét, beleértve a mesterséges halszaporítást és az ivadék-, tenyész- és étkezési hal biztonságos tavi előállítását. Dr. Woynarovich Elek ebben a fejlesztési folyamatban meghatározó szerepet vállalt és kapott. 1962-re kidolgozta a ponty ikra ragadósság elvételének módszerét, mely megalapozta ennek az – még ma is a világon egyik legnagyobb mennyiségben termelt – édesvízi halnak a biztonságos nagyüzemi szaporítását.

A ponty mesterséges szaporítása mellett foglalkozott a csuka és a süllő mesterséges szaporításával is, később, elsőként a világon, ő és fiatal kollegája és tanítványa – ma nemzetközileg elismert professzor – oldották meg az egyik legjelentősebb óriás pontylazac, a tambaqui mesterséges szaporítását Venezuelában a '70-es évek közepén. Többek között ez az eredmény tette lehetővé, hogy mi magyarok biztonságosan, nagyüzemi módszerekkel szaporíthatjuk ezt és más értékes helyi őshonos halfajokat Brazíliában 1983-ban, és vállalkozhassunk arra, hogy közel egy évtizedig mi magyarok taníthassuk a mesterséges halszaporítást Brazíliában – abban az országban, ahol már az 1930-ban eredményesen kísérleteztek halai mesterséges szaporításával, és ahonnan a világ a halak hipofizálását megtanulta. Utoljára 86 évesen, 2002-ben Bolíviában tanította a mesterséges halszaporítás különböző technikáit, beleértve az általa kikísérletezett hormon-analógok üzemi használatát.

A gyakorlati szakemberekkel közösen, mint szakavatott hidrobiológus és kémikus, eredménnyel tudott hozzájárulni a halastavak természetes tápláléktermő képességét fokozó trágyázási módszerek kidolgozásához.

Nemcsak a magyar haltenyésztőket, de a halászokat és az ő problémáikat is jól ismerte, és mindig és mindenütt kiállt mellettük. Hazai vizeinket tekintve mindig szíven viselte a Balaton vízminőségének és halállományának alakulását. Aktív szószólója volt a természetes vizeket érő szennye-

zések megszüntetésére irányuló törekvéseknek és a természetes halfauna védelmének, a szakszerű hagyományos halászat kellő szerepét és kiemelkedő hasznosságát hangsúlyozva.

Fontosabb elismerései és díjai közül említhető, hogy a World Aquaculture Society tiszteletbeli örökös tagja (1990), az Innovation for Development Association (IDEA, Stockholm) első halászati díjazottja (1990), a Magyar Halászatért kitüntetettje (2002), Széchenyi-díjas (1993), az APISC (Associacao de Piscicultores, Brasil) tiszteletbeli tagja (1993), a Debreceni Egyetem díszdoktora (2003), a Szent István Egyetem díszdoktora (2005), az MTA által adományozott Eötvös József-koszorú (MTA 2005), valamint a Szent István Egyetem Halgazdálkodási Tanszéke által adományozott a Gödöllői Halászat Oktatásért – Kutatásért kitüntetés (2010).

Szakmai tudományos közéleti munkásságát több nemzetközi és hazai tudományos társaságban végzett munkája fémjelzi, többek között 1938-tól a Nemzetközi Limnológiai Társaság és 1948-tól a Magyar Hidrológiai Társaság tagjaként. Kiemelendő, hogy 1957-ben kezdeményezésére indult a máig minden évben megrendezésre kerülő Hidrobiológus Napok rendezvény, amely fórum az országban szétosztottan tevékenykedő hidrobiológusok és a hidrobiológiához kapcsolódó szakemberek évenkénti szakmai találkozója.

Elévülhetetlen érdemei vannak számos trópusi és szubtrópusi ország édesvízi haltenyésztésének megteremtésében, valamint az extenzív, félintenzív és intenzív haltenyésztés modern gyakorlatának fejlesztésében és elfogadtatásában. Mindig nagy hangsúlyt fektetett a tudományos eredmények gyakorlatba történő átültetésére és a termelők és a termelésben közvetlenül részt vevők lelkiismeretes tanítására.

Magyarul, németül, angolul, spanyolul és portugálul publikált. Dr. Woynarovich Elek hosszú és gazdag szakmai munkásságát több tucat könyv és több mint kétszáz tudományos és ismeretterjesztő cikk foglalja össze. Szakkönyveit, oktatási anyagait saját maga illusztrálta.

A szakmában sokan, sokat köszönhetünk neki. Itthon segítette, hogy eredményesebbek legyünk, míg külföldön munkájával szerzett hazánknak és ágazatunknak nemzetközi elismerést és megbecsülést. Ez sokunknak egzisztenciát teremtő, több éves munkalehetőséget teremtett, olyan egzotikus országokban mint Brazília, akkor, amikor ez még csak nagyon kevesek kiváltsága lehetett Magyarországon.

Itthon és külföldön szakember-generációkat nevelt, de nemcsak szakmai ismeretekre, hanem emberi tartásra és becsületre is, és példát mutatott elhivatottságból, szakmaszeretetből és kitartásból. Köszönjük!

Nyugodjon békében!

W. A.

Selmeczy Tibor

(1929–2011)

Szomorú szívvel emlékezünk meg *Selmeczy Tibor* aranydiplomás halász kollégánkról, aki méltósággal viselt rövid szenvedés után, szeptember első napjaiban hunyt el. Szerényen halt meg, amilyen az élete is volt.

Pedagógus családba született Püspöktelelén (ma: Maroslele) 1929. augusztus 2-án. Tanulmányait a helyi iskolában kezdte, majd, a makói gimnáziumi évek után, 1950-től

a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen fejezte be tanulmányait, a Növénytermelési Kar öntöző szakán. Egyetemi tanulmányai során, a gyakorlatok alkalmával ismerkedett meg a halászat, „Ekkor határoztam el, hogy a haltermelést választom élethivatásul.” – írja önéletrajzi írásában. Az akkori állami kötelező irányítás ellenére – amely szerint öntözéssel foglalkozó állami gazdasághoz irányították – sikerült elérnie, hogy a Biharugrai Halgazdasághoz kerüljön 1955 márciusában. Szakmai elhivatottsága, felkészültsége eredményeként már 1957-ben a gazdaság főagronómusának nevezték ki. 1963-ig tartó tevékenysége alatt a gazdaság 1000 ha-os területének korszerűsítése, és 800 ha-os bővítése kezdődött el. Erre az időszakra szabadjon személyes jellegű megjegyzést tenni, hiszen itt találkoztam először Tibor bátyámmal 1961-ben.

A tavi beruházás és korszerűsítés gyakorlati munkáiban történő aktív részvétel adta meg számára a lehetőséget, hogy a Vízügyi Tervező Vállalat munkatársa legyen, ahol a kultúrmérnöki munkát a haltechnológiai követelményekkel kellett megalapozni, ezt a feladatot 1972-ig látta el.

Közben gondolt elméleti felkészültségének továbbfejlesztésére is, ezért 1965-ben a gödöllői egyetemen halászati szakmérnöki diplomát szerzett.

A gyakorlati, termelési, tőépitési és elméleti továbbképzés alkalmassá tette arra, hogy 1972–76 között az ágazati irányításban vegyen részt, mint az Állami Gazdaságok Országos Központjának munkatársa.

Rövid ideig a TEHAG termelési igazgató-helyetteseként dolgozott, majd a VITUKI tudományos főmunkatársa lett. Amint élete során mindig is, visszakíváncozott a gyakorlathoz és most is ez következett, mivel 1980-tól a HTSz dinnyési tógazdaságának vezetője lett, ahol nyugdíjba vonulásáig szolgálta és gyakorolta a halászatot. Második személyes megjegyzés,

hogy 1987-től együtt dolgoztam Tibor bátyámmal nyugdíjba vonulásáig.

Ebben az időben ismerhettem meg mint embert, aki szereti leányát, unokáit, barátait, kollégáit. Szívesen látott bennünket százhalombattai, kőbányai lakásában, kitűnő saját készítésű étellel traktálta a társaságot.

Később, nyugdíjas éveinkben együtt utaz-

tunk Pomáztól Szarvasra a HAKI napokra. A hosszú úton beszélgetéseink tárgya mi más lehetett volna, mint a halászat a halászsok, no meg a család, unokák, érdeklődési kör, foci, zene és sok minden más.

Életútját szakmai sikerek, és családjhoz való ragaszkodás jellemezte. Szakmai sikereit kitüntetéseik jelzik, amelyek közül a legbüszkébb a Pro Piscicultura Hungariae díjra volt.

Szóbeli intéseire is emlékezve, halászatról alkotott elképzeléseit olvashatjuk az 1975-ben társszerzőként jegyzett Halászat c. könyvben is.

Megemlékezésemből, remélem, kiderül, hogy Selmeczy Tibort előrelátó magatartás jellemezte, amely megfontolt szakmai tudásának volt a következménye, így soha nem kergetett megvalósíthatatlan, irreális álmokat. Halgazdálkodási terveit partnerei megalapozottan készítette el, és valósította meg. Tudta, hogy ezt a szakmát a halászat, a vizek szeretete nélkül nem lehet jól művelni. Az évtizedek alatt szerzett gyakorlati tapasztalatait jól hasznosította a tőépitések, felújítások területén is. Munkahelyein kitartó, eredményes munkát végzett, melynek alapját, a gyakorlati irányítás mellett, az általa vezetett precíz termelési adminisztráció elemzése adta. Ezt az elkötelezettséget nyugdíjba vonulása után sem adta fel, hiszen a privatizáció során kialakult magángazdaságokat élete végéig segítette tanácsaival, szakmai hozzáértésével. Jó példa erre, hogy kórházba kerülése előtt röviddel, *Merk Laci* kollégánkkal, még az őszi szemlét tervezték.

Kedves Tibor bátyám!

Egész életem, de utolsó, tervezett halas szemléd is meggyőz bennünket elkötelezettségedről a halászat iránt. Írással ezt a szemléletet szeretném átadni a XXI. század halászáinak, hogy így emlékezzenek egy XX. századi igaz halász emberre!

Igy őrizzük és őrizzék emlékedet!

Balogh József

PayPass kártya

„Jövet-menet”

www.magartakarek.hu

Egy mozgásban lévő bank, a mozgásban lévőknek

- PayPass bankkártya, a jövő kártyája
- 800 bankautomata
- 1800 bankfiók

